

HERMENEUTIEK

LEERPLAN

Versie leerplan: 01-09-2020

Versie module: ST13/B/1

Studie: Opleiding Theologie

Vakgroep: Systematische Theologie

Studiepunten: 3 EC | 84 studie-uren

Inhoud

Hermeneutiek gaat over iets wat we de hele dag doen: interpreteren. Alles wat we waarnemen krijgt voor ons namelijk pas betekenis nadat we het geïnterpreteerd hebben. Of het nu een gesprek is dat we voeren, een bijbeltekst die we lezen, of een voorwerp dat we tegenkomen, de betekenis ervan komt alleen tot ons door interpretatie. Hermeneutiek is het vakgebied waarbinnen er systematisch en kritisch wordt gereflecteerd op dit zo alledaagse verschijnsel van interpretatie.

Dit vak gaat specifiek over het belang en functioneren van de hermeneutiek binnen de theologie. Een centraal onderdeel hiervan is de verkenning van de belangrijkste hermeneutische ontwikkelingen die door de geschiedenis heen hebben plaatsgevonden. Dit oriënterende overzicht biedt de mogelijkheid om te reflecteren op de functie en gestalte die de hermeneutiek binnen de christelijke theologie mag hebben.

In het verlengde van het voorgaande zal tevens de blik gericht worden op je eigen hermeneutische opstelling.

Leerdoelen

Kennisverwerving

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde stof ben je bekend met de volgende woorden, begrippen en/of namen en kunt deze kort omschrijven:

hermeneutiek, interpretatie, hermeneutische cirkel, de 'betekenis-driehoek', objectiviteit, subjectiviteit, subject-object relatie, exegese; de hermeneutiek van: Oude Grieken, Nieuwe Testament, Vroeg Judaïsme, Vroege Kerk, Middeleeuwen, Luther, Calvin, Verlichting, Scottish common-sense, Schleiermacher, Historische Kritiek, Bultmann, Barth, 'Meesters van de achterdocht', Gadamer, Ricoeur postmodernisme, speech-act theory; fundamentalisme, relativisme, subjectivisme, objectivisme, generalisme, particularisme, klerikalisme, verwetenschappelijking, spiritualisme, formalisme, pessimisme, positivisme, illuminatie.

Inzicht

Na afronding van dit vak heb je:

- inzicht gekregen in het belang en de onontkoombaarheid van interpretatie, en de noodzaak van een gedegen hermeneutisch kader voor kritische reflectie op het interpretatieproces;
- inzicht gekregen in welke elementen een rol spelen in de totstandkoming van een interpretatie;
- inzicht gekregen in de valkuil van bepaalde hermeneutische extreme posities en een initieel idee hoe theologisch-hermeneutisch tussen deze posities te laveren.

Vaardigheid

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde stof kun je:

- kritisch reflecteren op hermeneutische vraagstukken;
- beargumenteerd een mening vormen over de hermeneutische positie van een bepaalde denker of theoloog.

Attitude

Gedurende en na dit vak heb je een gepaste bescheidenheid ten opzichte van eigen standpunten, beweringen of interpretaties en een gezonde openheid voor nieuwe en/of andere standpunten.

Toetsing

Schriftelijk of digitaal tentamen over hfst. 1-2, 6-10 en eventueel aanvullende leerstof. Hfst. 3-5 van de module is leesstof; werkstuk/recensie.

Literatuur

Verplichte literatuur

Module *Hermeneutiek*.

Aanbevolen literatuur

- Beek, A. van de. 2019. "‘Úw kinderen tegen de rots!’ De vroegchristelijke receptie van Psalm 137:9." In: N. Witkamp en M. van Willigen (red.). *Door Christus aangesproken. Een ontmoeting met de Vroege Kerk*. Heerenveen: Groen. Pags. 42-61.
- Brown, J.K. 2007. *Scripture as Communication: Introducing Biblical Hermeneutics*. Grand Rapids, MI: Baker Academic.
- De Knijff, H.W. 1980. *Sleutel en Slot: Beknopte geschiedenis van de Bijbelse hermeneutiek*. Kampen: Kok.
- Jensen, A.S. 2007. *Theological Hermeneutics*, SCM Core Text. London: SCM Press.
- Kaiser Jr., Walter C. and Moisés Silva. 2007. *Introduction to Biblical Hermeneutics: The Search for Meaning*. Grand Rapids, MI: Zondervan.
- Osborne, Grant R. 2007. *The Hermeneutical Spiral: A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation*. Downers Grove, IL: IVP Academic.
- Roukema, R. "Hoe lazen christenen van de eerste eeuwen het boek Micha?" In: N. Witkamp en M. van Willigen (red.). *Door Christus*

- aangesproken. Een ontmoeting met de Vroege Kerk.* Heerenveen: Groen. Pags. 62-77.
- Thiselton, A.C. 1992. *New Horizons in Hermeneutics: The Theory and Practice of Transforming Biblical Reading.* Grand Rapids, MI: Zondervan.
- _____. 2009. *Hermeneutics: An Introduction.* Grand Rapids, MI. Eerd- mans.
- Vanhoozer, K.J., C.G. Bartholomew, D.J. Treier & N.T. Wright. 2005. *Dictionary for Theological Interpretation of the Bible.* Grand Rapids, MI: Baker Academic.
- Zwiep, Arie. 2009. *Tussen tekst en lezer: Een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek.* Deel I: De vroege kerk - Schleiermacher. Amsterdam: VU University Press.
- _____. 2013. *Tussen tekst en lezer: Een historische inleiding op de Bijbelse hermeneutiek.* Deel II: Van moderniteit naar postmoderniteit. Amsterdam: VU University Press.

